

PGD Slavina

110 let gasilstva v Slavini

Milan Štulc

Prostovoljno gasilsko društvo Slavina je bilo ustanovljeno leta 1903, v letu, ko je bil v Slavini velik požar. Ljudje so bili takrat primorani gasiti z golimi rokami, le z vedri vode in brez potrebne gasilske opreme. Dogodek je v domačinih vzbudil skrb pred morebitnimi novimi požari in njihovo nepripravljenostjo nanje, zato je kmalu zatem prišlo do ustanovitve lastnega gasilskega društva, pri katerem so sodelovali takrat ugledni Slavenci: Jože Žele, Štefan Fičur, Andrej Penko, Ambrož Valentin, Jernej Maver in drugi. Za prvega načelnika PGD Slavina je bil izbran Franc Dekleva. Za nakup potrebne opreme za gašenje požarov na začetku ni bilo dovolj denarja, zato jim je na pomoč priskočil Josip Gorup in prispeval veliko vsoto za nakup drage brizgalne in druge gasilske opreme. V spomin na ta zgodovinski dogodek se v prostorih gasilskega doma še danes hrani plaketa, s katero so viteza Josipa Gorupa plemenitega Slavinskega izvolili za častnega člana gasilskega društva.

Prva gasilska črpalka v Slavini

Z ustanovitvijo gasilskega društva se je pričel tudi kulturni premik v vasi, kajti znotraj društva sta se ustanovila pevski zbor in dramska skupina. Pevski odsek je vodil nadučitelj (danes bi bil to ravnatelj) Franc Verbič, dramskega pa Franc Dekleva.

V tem zgodnjem obdobju delovanja gasilsko društvo ni imelo primernih prostorov, zato so vso gasilsko opremo hranili kar v župnišču. Člani pevskega zbora in dramske skupine so se za nastope pripravljali v novi šoli, gasilci pa so sestankovali v prostorih stare šole. Pod takimi pogoji je društvo uspešno delovalo vse do konca I. svetovne vojne, do leta 1918, ko je nastopila italijanska okupacija. Takrat so okupatorji zasedli prostore v stari šoli in društvo je naenkrat ostalo brez možnosti hrambe opreme in primerne zbirališča. Kupiti so morali majhno kmečko hišo in vrt v vasi. Gasilsko društvo je fašistom kmalu postalo trn v peti, saj je skozi pesem in tudi drugače negovalo slovenski jezik. Italijanska oblast je prepovedala delovanje dramske skupine in pevskega zbora, vendar Slavenci niso stali križem rok, temveč so s pomočjo gasilskega društva ustanovili še godbo na pihala, ki je pod vodstvom Štefana Likona iz Postojne aktivno delovala osem let. Italijanom je vse to presedalo, zato so jim zaplenili vse instrumente. Ob kapitulaciji Italije so Slavenci le-te pridobili nazaj.

V obdobju od italijanske okupacije do II. svetovne vojne je bilo v okolici Slavine veliko požarov, ki so jih do leta 1940 gasili le z ročno brizgalno na vprežnem vozu, nekaj cevmi ter drugo manjšo opremo. Zgodilo se je tudi, da je italijanski okupator ob pripravah na II. svetovno vojno razpustil vsa gasilska društva in tudi slavensko ni bilo izjema. Nekatere operativne člane so vključili v vojaško gasilsko formacijo 87. gasilskega korpusa s sedežem v Trstu, le-ta pa je društvo opremil z novo motorno brizgalno, manjšim tovornjakom, novo gasilsko opremo ter z oblekami. Prednost nove motorne črpalke se je pokazala prav pri velikih požarih, kot sta bila v Žejah in Trnju. Gotovo pa je ostal v spominu požar v Slavini, ko so se v vasi spopadli Nemci in bataljon Bazoviškega odreda. Pokalo je z vseh strani, na hiše pa so padale zažigalne bombe in granate. Človeških žrtev med samimi vaščani takrat na srečo ni bilo.

Anton Fičur v Trstu

Leta 1943 je bil v vasi ustanovljen Narodno osvobodilni odbor, katerega člani so bili predvsem gasilci. Po osvoboditvi je društvo ponovno zadihalo in znova oživele. Pristopilo je veliko mlajših članov, ki so pričeli z gradnjo nove dvorane za potrebe društva in prirejanje kulturnih dogodkov. Leta 1954 ob praznovanju 50-letnice društva, je bila le-ta dograjena. V tem obdobju je društvo s pomočjo prostovoljnih prispevkov zbranih v Slavini, Kočah in Selcih ter Gasilske zveze iz Postojne, pridobilo tudi novo motorno črpalko in drugo gasilsko opremo. Konec 60. oziroma v začetku 70. let pa jim je ob pomoči raznih podjetij in organizacij uspelo priti tudi do težko pričakovanega prevoznega sredstva – kombija znamke IMV.

V svoji zgodovini so slavenski gasilci uporabljali različna vozila pri gašenju požarov. Sredi 80. let je bilo potrebno zaradi iztrošenosti prej omenjenega kombija kupiti novejšega, prav tako znamke IMV. V začetku 90. let je društvo postalo bogatejše za terensko vozilo znamke UAZ, z novim tisočletjem se je pripeljal tovornjak Zastava, leto 2008 pa je presenetilo z novim Mercedesom Atego GVC16/25. Zadnja pridobitev je iz leta 2011. Takrat

Slavenski gasilci v 87. formaciji gasilskega korpusa

Pogreb prvega načelnika Franca Dekleve

je društvo postalo lastnik rabljenega terenskega vozila Nissan GVGP-1. V letu 2012 so gasilci iz Slavine stopili na pota brez predsednika. Te funkcije torej ni več, zakoniti zastopnik pa je poveljnik.

V slavenskem prostovoljnem gasilskem društvu je kot poveljnik najdlje deloval Marko Fičur, ki je to funkcijo opravljal od leta 1975 do 1996, torej polnih dvajset let. *»Z gasilstvom sem se začel ukvarjati, ko sem shodil,«* se pošali Marko, saj se je rodil v gasilskem domu, kjer je kot poveljnik gasilcev živel njegov oče Anton s soprogo. *»Prav veliko se o gasilskih akcijah doma nismo pogovarjali, mi je pa ostala v spominu zgodba, ki jo je pripovedoval oče o gašenju požara, ko je gorel v Postojni Hotel Krona. Bilo je pa tako mraz, da so se jim čevlji lepili na led, ki je nastajal ob gašenju z vodo.«*

Zanimivo je tudi to, da je Marko postal poveljnik le dve leti za njegovim očetom. Marko se spomni tudi intervencij s črpalko na vozu, pa tudi tega, da jim je pri neki intervenciji v Kočah med vožnjo padla z voza. Čeprav so že imeli motorno črpalko, so še vedno radi uporabljali staro, ki so jo »poganjali« štiri gasilci. Takrat so gasilci iz Slavine pokrivali območje, vključujoč vasi Selce, Koče, Žeje, Prestranek in Matenja vas, prebivalcev pa je bilo veliko več kot danes. Seveda se tudi slavenski gasilci niso ukvarjali le z gašenjem požarov, temveč so pomagali tudi ob poplavih, vetrolomih in drugih naravnih nesrečah. Zelo dobro je Marku ostalo v spominu tudi to, da je ob obisku papeža Janeza Pavla drugega v Postojni

Anton Fičur s svojim sinom in tovariši pred gasilskim domom

prevzel vodenje Civilne zaščite, katere poveljnik je postal Marko kasneje in to funkcijo opravljal do leta 2012. Marko Fičur je pravzaprav sledil napredku in razvoju gasilstva in gasilske opreme od ročne črpalke do danes, ko se uporabljajo čisto drugačni pripomočki in oprema. Nekoč je bilo v Slavini okoli 40 gasilcev, nekateri tudi brez opreme, danes pa je ta številka spoštljivo večja. Njegov doprinos slavenskemu in s tem postojnskem gasilstvu je zares velik, zato je ob 110. obletnici gasilstva v Slavini, Marko Fačur postal častni član PGD Slavina.

Redno delovanje društva se ne razlikuje bistveno od delovanja drugih prostovoljnih gasilskih društev. V dogovoru z Občino Postojna opravljajo javno gasilsko službo in ostajajo v pripravljenosti vsak dan, 24 ur na dan in 365 dni v letu. Občasno priskočijo na pomoč tudi drugim društvom, ko je to potrebno. Gasilsko delo kljub modernejši opremi postaja zahtevnejše, zato se člani redno izobražujejo in usposablajo na nivojih Gasilske zveze Postojna in Gasilke zveze Slovenije. Poseben poudarek dajejo tudi lastnim vajam, ki so razdeljene glede na status člana.

Od leta 1996 so društvo vodili Tadej Doles dva mandata, Martin Drole in Martin Drogan pa po en mandat. 2011 je mesto predsednika, pol leta kasneje pa mesto poveljnika prevzel aktualni poveljnik PGD Slavina Tadej Smrdel. *»Ko sem prevzel poveljniško mesto, je bilo operativno stanje v društvu kar dobro, temelji dobro postavljeni, če hočeš naprej, pa je dela vedno dovolj. Še najbolj je vse skupaj vezano na finance, zato naš gasilski dom obnavljamo že veliko let. Je pa res, da je z novim načinom financiranja v zadnjih dveh letih stanje nekoliko boljše,«* pravi poveljnik PGD Slavina Tadej Smrdel. *»Predvsem veseli dejstvo, da se je članstvo bistveno povečalo. Leta 2011 nas je bilo 63, danes nas je 93. To pa predvsem na podlagi odličnega sodelovanja z Osnovno šolo Prestranek. Veliko delamo z mladimi, dobimo se vsako prvo soboto v mesecu in počnemo vse mogoče. Spomladi se vsako*

leto začnemo pripravljati tudi na tekmovanja, organiziramo razne orientacijske teke in podobno. PGD Slavina ima v povprečju letno približno 20 intervencij, pa tudi kar nekaj takih, ko rešujejo kakšno domačo žival. Najnovejša pridobitev je defibrilator, ki je postavljen na pročelju Gasilskega doma. Nabavili so ga s pomočjo sponzorjev in pobudnice dr. Magde Čeč Doles,« na kratko zaokroži delovanje društva v zadnjem obdobju, odkar mu poveljuje, Tadej Smrdel. Seveda pa je pred njimi še veliko dela, v tem trenutku pa si najbolj želijo, da bi lahko vsaj izolacijsko obnovili svoj gasilski dom, ker je to tudi bistvenega pomena za hitre in operativno uspešne akcije. Pozimi imajo namreč težave, saj gredo na požar z vodo, katere temperatura je le kakšno stopinjo nad lediščem.

Najzahtevnejše vaje imajo seveda operativci in operativke, ki morajo poleg znanja vzdrževati tudi telesno kondicijo. To počnejo s športnimi aktivnostmi in na operativnih vajah. Pomembno je tudi, da v aktivnostih društva sodelujejo tudi starejši gasilci, ki med mlade širijo svoje znanje in izkušnje. Vodstvo društva pa se zaveda, da je za obstoj le-tega v svoje vrste potrebno privabljati mlade. Pri tem že vrsto let uspešno sodelujejo z Osnovno šolo Prestranek, tako da učencem predstavijo gasilke tehnike in razne vaje evakuacije. Na šoli uspešno deluje tudi gasilski krožek, ki gasilcem PGD Slavina vzbuja svetlo upanje v prihodnost gasilstva. Ob 110. obletnici gasilstva v Slavini je Občina Postojna podelila PGD Slavina srebrno priznanje.

Marko Fičur prejema naziv častnega člana PGD Postojna

Poveljnik PGD Slavina Tadej Smrdel prevzema srebrno priznanje Občine Postojna